

Faktaboks Statsløse

Statsløse skal sikres rettigheter

FNs konvensjon om statsløses rettsstilling ble vedtatt i 1954 og skal sikre at statsløse får oppfylt et minimum av menneskerettigheter, som for eksempel rett til utdanning, arbeid og et sted å bo.

Konvensjonen er tilnærmet lik flyktningkonvensjonen, og skal sikre de samme rettigheter for statsløse som for flyktninger.

Det er en menneskerett å ha en nasjonalitet

Konvensjonen bidrar til at artikkel 15 i FNs verdenserklæring for menneskerettigheter blir oppfylt. Den sier at det er en menneskerett å ha en nasjonalitet, og skal sikre at alle mennesker har rett til å være statsborger i et land.

I konvensjonen om begrensning av statsløshet av 1961, står det at statene må ha lover som forhindrer at noen blir statsløse. En av de viktigste reglene i konvensjonen er at barn skal bli statsborger i det landet de er født i, hvis de ikke har en annen nasjonalitet.

FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) har ansvar

Det er FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) som har ansvar for å følge med på at landene som har sluttet seg til konvensjonen følger det som står i [den](#). UNHCR skal identifisere, forebygge og redusere statsløshet, samt beskytte rettighetene til statsløse.

Norge følger ikke FNs anbefalinger

I 2015 foretok UNHCR en [kartlegging av situasjonen](#) for statsløse i Norge. De kom med følgende anbefalinger som ennå ikke er fulgt opp av norske myndigheter:

- *Det bør innføres en definisjon av statsløshet i norsk lovverk, slik den fremkommer i artikkel 1(1) i FN-konvensjonen om statsløses stilling av 1954.*
- *Det bør etableres en særskilt prosedyre for identifisering av statsløse.*
- *Det bør innføres en oppholdstillatelse for statsløse som vil sikre at deres rettigheter etter statsløshetskonvensjonen blir oppfylt.*

Åtte år etter er dette fortsatt ikke på plass. NOAS har forsøkt flere saker for domstolen, men foreløpig er ingen sluppet inn til behandling av Høyesterett for en klargjøring av Norges forpliktelser.

Konsekvensen er at enkelte statsløse ikke får sin rettmessige beskyttelse etter våre internasjonale forpliktelser.

I 2020 skrev NOAS en analyse av statsløses stilling i Norge, fem år etter UNHCRs kartlegging. Den kan du lese [her](#).